

29.1.2016

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ

относно прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, и по-специално заключителните забележки на Комитета на ООН за правата на хората с увреждания

Комисия по заетост и социални въпроси

Докладчик: Хелга Стивънс

Контекст

ЕС се присъедини към Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания през декември 2010 г. като първата организация за регионална интеграция¹. Това беше първият договор за правата на човека (и единственият до този момент), който ЕС ратифицира като цяло; Факултативният протокол не е подписан или ратифициран. Като следствие от ратифицирането ЕС вече подлежи на контрол от страна на Комитета за правата на хората с увреждания.

След присъединяването от ЕС, както и другите държави – страни по Конвенцията, се изискваше да представи първоначален доклад² относно състоянието на прилагането на Конвенцията. На всеки четири години следва да се представят допълнителни периодични доклади. Комисията представи първоначалния доклад през юни 2014 г. и Комитетът за правата на хората с увреждания публикува своя отговор под формата на списък с въпроси³ през май 2015 г. след първата среща между Комитета и ЕС през април в Женева.

По-късно през май 2015 г. ЕП прие в пленарна зала своята резолюция относно списъка с въпроси⁴, като настоятелно призовава Европейската комисия да вземе предвид становището на Парламента, когато формулира своя отговор по списъка с въпроси.

В резултат от втората среща с Комитета за правата на хората с увреждания през август 2015 г. бяха публикувани „Заклучителни бележки относно първоначалния доклад на Европейския съюз“⁵. В заключителните бележки от ЕС се изисква да отговори на Комитета за правата на хората с увреждания по определени въпроси в рамките на една година⁶. Поради тази причина ЕП впоследствие взе решение да изготви доклад по собствена инициатива, за да гарантира, че неговото становище по въпросите е включено в доклада, който следва да бъде представен от Комисията до септември 2016 г.

ЕП беше представен и на двете срещи в Женева като част от Рамката на ЕС за популяризиране, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, както се изисква в Конвенцията⁷. Настоящата рамка, за която докладчикът е един от представителите на ЕП, включва също така Европейската комисия, Европейския омбудсман, Агенцията за основните права и Европейския форум на хората с увреждания. По препоръка на Комитета за правата на хората с увреждания Европейската комисия публично обяви оттеглянето си по време на изслушване на комисията по петиции (PETI), което вероятно ще доведе до реструктурирането на рамката като цяло.

Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания е сред договорите в областта

¹ Член 44 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания

² <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/232/64/PDF/G1423264.pdf?OpenElement>

³ <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G15/098/84/PDF/G1509884.pdf?OpenElement>

⁴ (2015/2684(RSP))

⁵ CRPD/C/EU/CO/1

⁶ Другите въпроси могат да бъдат разгледани в следващия периодичен доклад, който следва да бъде внесен през януари 2021 г. (вж. параграф 94, CRPD/C/EU/CO/1).

⁷ Член 33, параграф 2 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания

на правата на човека, по които има най-голям брой договарящи страни и държави, подписали договора. Всяка от 28-те държави — членки на ЕС е подписала Конвенцията, а 25 от тях са я ратифицирали. Конвенцията обхваща голям диапазон от права, които се разпростират във всички области на живота, като някои от тях попадат извън сферата на компетентност на ЕС. ЕС първоначално издаде декларация относно компетентността¹, за да преодолее тази правна несигурност, но Комитетът за правата на хората с увреждания приложи бърза процедура по отношение на ЕС и в препоръките си стигна до заключението, че декларацията трябва да бъде редовно актуализирана.

Цел на доклада по собствена инициатива

Целта на доклада е преди всичко да се съсредоточи върху въпросите, подчертани в заключителните забележки. Като въпрос с приоритетно значение докладчикът ще се опита да се концентрира върху препоръките, които попадат в рамките на компетентността на ЕС и поради това създават трудности при прилагането на национално равнище. По-конкретно докладчикът ще обърне внимание на законодателството с изразено европейско измерение, като например Директивата за трансграничното здравно обслужване или Директивата за равно третиране в областта на заетостта и Директивата за достъпност на уебсайтовете. Това не изключва възможността докладчикът да разгледа и други въпроси, по които ЕС има координираща или подпомагаща роля.

Докладчикът ще обърне специално внимание на самите институции на ЕС, които следва да служат като пример за подражание при прилагането на Конвенцията. Това включва правилника за длъжностните лица и практиките за набиране на персонал, както и обществените прояви, на които ЕП е домакин и които се провеждат в помещенията на ЕП.

Докладчикът е на мнение, че няма йерархия на правата на човека и с дискриминацията, основана на увреждане, трябва да се води борба по същия начин както с дискриминацията на други основания, включително дискриминацията, основана на повече от един признак. Това е от особена важност за жените и децата с увреждания и за лицата с умствени и психосоциални увреждания.

Докладът по собствена инициатива се следи с голям интерес в рамките на Парламента, като девет комисии изготвят становища по него:

- LIBE (член 54, асоциирана комисия)
- PETI (член 54, асоциирана комисия)
- CULT
- DEVE
- TRAN
- REGI
- JURI
- FEMM
- DROI

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1401271474087&uri=CELEX:32010D0048>, Annex II

Обща структура

Докладчикът ще се концентрира основно върху теми, които:

- попадат в компетентността на Парламента и по-специално на комисията EMPL;
- не са обхванати от комисиите LIBE или PETI;
- са свързани с вътрешната достъпност на институциите;
- са от общ характер (например членове 1 – 4 от Конвенцията за правата на хората с увреждания).

Докладът ще следва структурата на заключителните бележки, основаващи се на членовете на Конвенцията за правата на хората с увреждания. Поради това той ще бъде разделен на четири части:

1. Общи принципи и задължения (членове 1 – 4)
 - Координация между институциите на ЕС
 - Актуализиране на Декларацията относно компетентността
 - Законодателен преглед
 - Преглед на Европейската стратегия за хората с увреждания и на разработването на всеобхватна стратегия на ЕС относно Конвенцията за правата на хората с увреждания
 - Структуриран диалог
2. Конкретни права (членове 5 – 30)
 - Дискриминация, основаваща се на увреждане
 - Множествена и междусекторна дискриминация
 - Жени и деца с увреждания
 - Деинституционализация и използване на средствата на ЕС
 - Повишаване на осведомеността и изграждане на капацитет
 - Европейски акт за достъпност
 - Достъпност на номера за спешни повиквания 112
 - Правоспособност и достъп до правосъдие (като се вземе предвид съответната компетентност на комисията)
 - Свобода на придвижване (преносимост например на свързани със заетостта услуги)
 - Достъп до информация
 - Приемливо настаняване и достъпност в рамките на заетостта
 - Участие в политическия и обществен живот (като се вземат предвид съответните компетентности на комисията)
 - Достъп до здравеопазване (Директива за трансграничното здравно обслужване)
3. Конкретни задължения (членове 31 – 33)
 - Данни, групирани по съответните признаци, и разработване на основани на правата на човека индикатори
 - Независима рамка за наблюдение на ЕС

- Координационни центрове и установяване на междуинституционална координация сред генералните дирекции и европейските институции
4. Спазване на Конвенцията от страна на институциите на Европейския съюз (като публични административни структури)
- Достъпност и приемливо настаняване за персонала
 - Достъпност на публичните изслушвания/заседанията
 - Достъпност на европейските съдилища, включително правоспособност
 - Достъпност на уебсайтове на ЕС, включително интранет и приложения
 - Приобщаващо образование в европейските училища (включително приобщаващо участие на родителите с увреждания)
 - Здравна застраховка на Европейския съюз (JSIS)
 - Наемане на лица с увреждания в институциите

Консултации със заинтересованите страни

Това, което отличава Конвенцията за правата на хората с увреждания от другите договори в областта на правата на човека, е фактът, че лицата с увреждания и техните представителни организации са включени в процеса от самия етап на изготвяне на договора. Това е отразено в член 4, параграф 3 от Конвенцията за правата на хората с увреждания: „Държавите – страни по конвенцията, следва да се консултират тясно със и да ангажират активното участие на лица, включително деца, с увреждания, чрез организациите, които ги представляват“. Поради тази причина докладчикът счита, че е от решаващо значение тези организации да бъдат включени пълноценно в изготвянето на доклада, както и в настоящия проект на работен документ.

За тази цел смесената парламентарна група по въпросите на хората с увреждания в партньорство с Европейския форум на хората с увреждания организира заседание на групата в Страсбург през декември 2015 г., за да изслуша мненията на Европейския форум на хората с увреждания и на членуващите в него организации. Техните устни и писмени становища вече допринесоха за изготвянето на настоящия документ и също така ще служат като основа на проектодоклада на по-късен етап. Докладчикът приветства участието на голям брой докладчици и докладчици в сянка от всички участващи комисии на посоченото заседание. Множеството отделни случаи на конструктивен принос на този ранен етап правят доклада уникален и ще гарантират всеобхватност.

Докладчикът освен това се срещна лично с представители на няколко организации на хората с увреждания и ще продължава да провежда такива срещи, за да гарантира, че всички техни опасения могат да бъдат поставени за разглеждане във водещата комисия или в подпомагащите комисии.

Редица организации изготвиха така наречените „паралелни доклади“ към първоначалния доклад на Комисията. Докладчикът възнамерява да включи и тези текстове в доклада по собствена инициатива.

Изслушване в сътрудничество с докладчиците в асоциираните комисии LIBE и PETI беше организирано в края на януари, за да се събере допълнителна конкретна

информация от съответните заинтересовани страни, включително организации на хората с увреждания.

Разглеждането на настоящия работен документ в комисията EMPL ще се състои в рамките на размяна на мнения със заинтересованите страни. Размяната на мнения включва високопоставени оратори от съответните заинтересовани страни, като например Европейския омбудсман, Агенцията за основни права, гражданското общество, представлявано от Европейския форум на хората с увреждания, и член на Комитета за правата на хората с увреждания.

Докладчикът направи всичко необходимо, за да гарантира, че всички заседания на комисията EMPL, както и изслушванията са възможно най-достъпни за лица с увреждания. За тази цел докладчикът работеше в сътрудничество с организации на хората с увреждания, както и с председателя и със секретариата на комисията EMPL, за да постигне безпрецедентна достъпност на публичните заседания на комисиите на ЕП.

Настоящият работен документ има за цел да постави началото на ползотворен дебат с членове на Парламента и със съответните заинтересовани страни и следователно представлява единствено първоначалната позиция на докладчика, която ще бъде доразвита в проектодоклада.

Докладчикът възнамерява да продължи да работи в тясно сътрудничество с докладчиците и докладчиците в сянка от всички имащи отношение комисии и се надява конструктивният диалог да продължи.